

Ustavno sodišče je v postopku za oceno ustavnosti in zakonitosti, začetem na pobudo društva Jadralni klub Ljubljana, ki ga zastopa predsednik Miran Trontelj, na seji dne 22. marca 2001

o d l o č i l o:

1. Prva podtočka 1. točke sklepa Občinskega sveta občine Piran št. 345-3/93-97 z dne 27. 3. 1997 (Uradne objave, št. 10/99) se odpravi.

2. Določbe drugega odstavka 1. točke I. poglavja Cenika luških storitev v luki Piran za leto 1999 (Uradne objave, št. 8/99) ter določbe drugega in tretjega odstavka 1. točke I. poglavja Cenika luških pristojbin v pristanišču Piran in Portorož za leto 2000 (Uradne objave, št. 5/2000), kolikor se nanašajo na pristanišče Piran in s katerimi so (glede na dolžinske metre plovil) določene pristojbine in abonma ter upravičenost do abonmajске cene, niso predpis in se ne smejo uporabljati.

O b r a z l o ž i t e v

A)

1. Pobudnik izkaže svoj pravni interes s tem, da uporablja priveze v javni luki Piran. Izpodbijane določbe zato neposredno posegajo v pravne interese društva, ki mora za priveze plačevati pristojbino.

2. Pobudnik je že v letu 1997 predlagal oceno ustavnosti in zakonitosti tistega dela sklepa iz izreka te odločbe, s katerim je Občinski svet občine Piran, sprejemajoč cenik storitev enote "Luka" Javnega podjetja Okolje Piran, d.o.o., Piran, določil, da se cene pristojbine za privez pomnože s faktorjem 2,5, občani Občine Piran pa plačajo privez po abonmajski varianti v višini cene, kot je bila predlagana.

3. Pobudnik je že tedaj zatrjeval, da takšno razlikovanje pri določanju cen ni v skladu z ustavnim načelom enakosti pred zakonom (drugi odstavek 14. člena ustave) ter z določbo 2. točke 8. člena zakona o lukah (Uradni list SRS, št. 7/77 in nasl. – v nadaljevanju: ZL).

4. Ustavno sodišče je z odločbo št. U-I-160/97 z dne 5. 3. 1999 (Uradni list RS, št. 22/99 in OdlUS VIII, 49) presodilo, da tedaj izpodbijani sklep, prav tako pa cenik luških tarif in pristojbin za leto 1998 v tistem delu, ki ta sklep kot njegov sestavni del povzema, nista začela veljati in se ne smeta uporabljati, ker nista bila objavljena v uradnem glasilu. Obrazložilo je, da je izpodbijana odločitev o dveh različnih ravneh cen, od katerih je ena dostopna le občanom Občine Piran, druga, povečana za dvainpolkrat pa ostalim uporabnikom, po svoji vsebini določitev kriterijev za oblikovanje cen in ne cenik kot ugotovitev cen, zato bi jo lahko občinski svet v skladu z drugim odstavkom 59. člena zakona o gospodarskih javnih službah (Uradni list RS, št. 32/93 – v nadaljevanju: ZGJS) določil samo s predpisom; izpodbijani sklep pa ni postal predpis, ker ni bil objavljen, kot to določa 154. člen ustave.

5. Sklep iz izreka te odločbe je bil nato dne 20. 4. 1999 objavljen v Uradnih objavah kot uradnem glasilu občine.

6. Pred tem, je Javno podjetje Okolje Piran, katerega dejavnost je tudi upravljanje luke Piran, objavilo cenik luških storitev za leto 1999, ki ponavlja dve ravni cen v

medsebojnemu razmerju 1 proti 2,5, pri čemer se prva skupina imenuje "abonma", kriterija, po katerem bi bile abonmajske cene interesentom dostopne, pa ne vsebuje.

7. Enako določa pristojbine za privez v pristanišču Piran tudi cenik za leto 2000, ki ga je Javno podjetje Okolje Piran objavilo v Uradnih objavah, št. 5/2000 dne 4. 2. 2000. V tem ceniku je tudi določba: "Do abonmajske cene so upravičeni samo tisti uporabniki, ki imajo stalno bivališče v Občini Piran."

8. Pobudnik izpodbija omenjeni sklep Občinskega sveta občine Piran in cenika tako za leto 1999 – v tem letu je bila pobuda vložena – kot naknadno tudi za leto 2000.

9. Občina Piran je bila k odgovoru na pobudo pozvana že v zadevi št. U-I-160/97, a ni odgovorila. Javno podjetje Okolje Piran pa je odgovorilo, da po njegovem mnenju cenik ni predpis, ki bi ga lahko presojalo ustavno sodišče.

B)

10. Izpodbijani sklep se izrecno nanaša le na leto 1997 in se tiče le cenika luških storitev za to leto. Ker je bil objavljen šele leta 1999, je v času svoje uveljavitve lahko učinkoval le za čas, ki je minil že leto in več pred njegovo objavo. To ni v skladu z določbo prvega odstavka 155. člena ustave, da predpisi ne morejo imeti učinka za čas pred njihovo objavo. Sklep je bilo torej treba odpraviti že zaradi te neskladnosti z ustavo.

11. V obravnavani zadevi je zlasti za urejanje sporne stvari v prihodnje pomembno, da je bil sklep tudi po vsebini v neskladju z ZL. Druga točka 8. člena tega zakona namreč nalaga luški organizaciji, v obravnavanem primeru torej Javnemu podjetju Okolje Piran, da mora "omogočiti vsakemu občanu in pravni osebi, da lahko pod enakimi pogoji uporablja... objekte v luki skladno z njihovim namenom in v mejah razpoložljivih zmogljivosti". Ni dvoma, da tudi privezi v javni luki niso za vse dostopni pod enakimi pogoji, če je cena kot bistvena sestavina pogodbe med uporabnikom in podjetjem – upravljalcem za občane Pirana dvainpolkrat nižja kot za vse ostale, oziroma je za vse, ki niso občani Pirana, dvainpolkrat višja: za slednje je torej privez bistveno težje dostopen. Poleg neposredne gmotne razlike zmanjšuje nepriviligirani skupnosti dostopnost luških privezov, katerih število je seveda omejeno, konkurenca "domačinov", ki je lahko večja, ker je uporaba privezov zanje toliko cenejša.

12. Tretji odstavek 59. člena ZGJS določa, da se lahko cene "določijo diferencirano po kategoriji uporabnikov in količini porabljenih ali nujenih javnih dobrin ter redkosti njihove uporabe". Toda tudi če bi se dalo izpodbijane določbe opravičevati s to zakonsko določbo, češ da gre za diferenciranje po kategorijah uporabnikov, ki ga zakon predvideva, je upravljanje javne luke ena od lokalnih gospodarskih javnih služb, urejena s posebnim zakonom, ki ga je glede na ZGJS treba upoštevati pri oblikovanju cen.

13. Za presojo zakonitosti in zato tudi ustavnosti izpodbijanih določb sklepa po vsebinski plati je torej odločilna določba druge točke 8. člena ZL, iz katere jasno izhaja, da mora biti med drugim uporaba privezov v javni luki vsem dostopna pod enakimi pogoji. Cene privezov bi zato lahko bile za določene kategorije uporabnikov različne le, kadar in kolikor bi hkrati obstajale druge razvidne okoliščine, ki bi med njimi, v celoti gledano, izenačevale pogoje za uporabo privezov.

14. Kolikor vsebuje le seznam cen, ne pa tudi odločitev o politiki cen, cenik javnih dobrin ni predpis, o katerega ustavnosti ali zakonitosti bi lahko v skladu s prvim odstavkom 21. člena zakona o ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 15/94 – v nadaljevanju: ZUstS) odločalo ustavno sodišče, temveč je konkreten akt poslovanja. Izpodbijane določbe pa so, kot je ustavno sodišče opozorilo že v odločbi št. U-I-160/97, v tistem delu, ki ga sedaj zajema

izrek odločbe, po vsebini določitev diferenciranja cen in kriterija za to diferenciranje. Take določbe so po vsebini predpis. Zanj je po drugem odstavku 59. člena ZGJS pristojna lokalna skupnost.

15. Cenika za leto 1999 in 2000 je sprejelo Javno podjetje Okolje Piran, ki pristojnosti za odločanje o izpodbijanih vsebinah nima. Ker ga je torej izdal nepristojen organ, je ta "akt" po svoji vsebini predpis, čeprav objavljen v uradnem glasilu, neobstoječ in se ga zato tudi ne sme uporabljati.

16. Ta odločitev ustavnega sodišča omogoča prizadetim, ki so jim zaradi uporabe izpodbijanih določb v preteklih letih nastale škodljive posledice, da zahtevajo njihovo odpravo po 46. členu ZUstS.

C)

17. Ustavno sodišče je sprejelo to odločbo na podlagi prvega odstavka 40. člena in drugega odstavka 45. člena ZUstS v sestavi: predsednik Franc Testen ter sodnice in sodniki dr. Janez Čebulj, dr. Zvonko Fišer, Lojze Janko, Milojka Modrijan, dr. Ciril Ribičič, dr. Mirjam Škrk, dr. Lojze Ude, dr. Dragica Wedam-Lukić. Odločbo je sprejelo soglasno.

Št. U-I-166/99-11
Ljubljana, dne 22. marca 2001.

Predsednik
Franc Testen l. r.